

การสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการ
รูปเรขาคณิตเรื่อนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชา
ปฏิบัติโนรา ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

THE CREATION OF IMAGES MNEMONIC USING GEOMETRIC INTEGRATION : THE BASICS OF NORA
DANCE FOR LEARNING THE NORA PRACTICE COURSE FOR
STUDENTS OF NAKHON SI THAMMARAT COLLEGE OF DRAMATIC ARTS

อธิบดี นิคมรัตน์¹, ธนกร สุวรรณอำภา²

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Atibodee Niomrat¹, Tanakorn Suwanampha²

Bunditpatanasilpa Institute

Corresponding Author E-mail : angry.2555@gmail.com¹ tanakorn.s@cda.bpi.ac.th²

(Received : April 7, 2026; Edit : April 23, 2026; accepted : April 28, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต เรื่อนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น โดยเป็นการนำรูปเรขาคณิตมาจำลองภาพในจินตนาการเพื่อจำลองโครงสร้างของท่ารำโนรา เช่น การยกแขนให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก เป็นต้น โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบภาพวาดลายเส้นและวิดีโอ พร้อมการเขียนอธิบายเทคนิคการจำด้วยภาพประกอบกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติโนราก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อดังกล่าวโดยใช้ทฤษฎีการเข้ารหัสสองทาง (Dual Coding Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia Learning Theory) และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อ

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 รายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป นครศรีธรรมราช จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่อนาฏยลักษณ์โนรา 1 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน รวมเวลา 8 ชั่วโมง 3) แบบประเมินทักษะก่อน-หลังเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อที่พัฒนามีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสม โดยมีค่าการประเมินนวัตกรรมเฉลี่ย 4.68 และความเหมาะสมด้านเนื้อหาเท่ากับ 1.00 แสดงว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติโนราผ่านสถิติ t-test for Dependent Samples หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการจดจำท่ารำได้ดีขึ้น และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 สรุปได้ว่าสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติโนราและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งได้รับการยอมรับในระดับสูงจากผู้เรียน จึงเหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

คำสำคัญ : เทคนิคการจำด้วยภาพ, การบูรณาการรูปเรขาคณิต, นาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น

Abstract

This research aimed to: 1) develop instructional media using image mnemonic techniques integrated with geometric shapes for teaching basic Norah dance postures, in which geometric forms were used to create mental imagery representing dance structures; 2) to compare students' Nora performance skills before and after learning using the developed media, based on Dual Coding Theory and Multimedia Learning Theory; and 3) investigate students' satisfaction toward the use of the media.

The target group consisted of 25 first-year vocational certificate students enrolled in the Southern Folk Performance 2 course at Nakhon Si Thammarat College of Dramatic Arts. The research instruments included: 1) a set of Image Mnemonics instructional media on Nora dance postures; 2) four lesson plans with a total duration of 8 hours; 3) a pre- and post-performance skills assessment; and 4) a satisfaction questionnaire. The results revealed that: 1) the developed media was of appropriate quality, with an average innovation evaluation score of 4.68 and a content appropriateness score of 1.00, indicating its effectiveness for instructional use; 2) students' post-learning performance skills were significantly higher than their pre-learning scores at the .05 level, demonstrating that the media effectively enhanced learning and memorization of dance movements; and 3) students' satisfaction toward the media was at the highest level, with a mean score of 4.80 and a standard deviation of 0.41.

In conclusion, the Image Mnemonics integrated with geometric forms effectively improved students' Nora performance skills and learning efficiency, and was highly accepted by learners. Therefore, it is appropriate for further application in instructional management.

Keywords: Image Mnemonics, Geometric Integration, Basics Postures of Nora Dance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โนราเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทางด้าน การร้อง การรำ การเล่นเป็นเรื่องราว สะท้อนความเชื่อในด้านการประกอบพิธีกรรมและได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่จับต้องไม่ได้ขององค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เพราะโนรามีองค์ประกอบที่สำคัญหลายด้านที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน เช่น บทบาทของการแสดงที่สร้างความบันเทิงให้กับผู้คนในท้องถิ่นและการประกอบพิธีกรรมที่สื่อให้เห็นความกตัญญูต่เวทีที่ลูกหลานมีให้ต่อบรรพบุรุษ เครื่องแต่งกายที่สื่อให้เห็นถึงงานฝีมือที่มีการพัฒนาเรื่อยมาให้เข้ากับยุคสมัย การบรรเลงดนตรี การขับร้องที่มีการสื่อให้เห็นถึงสำเนียงภาษาถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ได้อย่างชัดเจน และที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือด้านของท่ารำที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะอย่างของการแสดงโนราที่มีการถ่ายทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งกระบวนการรำและลีลาการรำจะแตกต่างกันไปตามสายตระกูลของโนรา องค์ความรู้ต่างๆต้องมีการฝึกฝนและถ่ายทอดจากครูไปสู่ลูกศิษย์ มีด้วยกัน 2 รูปแบบคือ 1) การเรียนรู้ผ่านตัวบุคคลของศิลปินโนราและ 2) ผ่านทางการจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาต่างๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานเอกชนต่างๆ เพื่อที่จะอนุรักษ์และลูกฝังให้ศิลปะการแสดงโนราได้เป็นที่รู้จักในสังคมแก่เยาวชน สร้างความเป็นปึกแผ่นทางวัฒนธรรมให้กับผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย อันจะต้องมีรูปแบบของการเรียนอย่างเป็นระบบและให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนศิลปะการแสดงพื้นเมืองในสถานศึกษา (ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์, 2567, กันยายน 24)

วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นหน่วยงานที่ผลิตนักเรียน และนักศึกษาที่มีความสามารถทางด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทยโดยมีการสร้าง “หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์” เป็นหลักสูตรวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางด้านศิลปะการแสดงได้ศึกษา และได้มีความสามารถที่ครอบคลุมรอบด้าน อันได้แก่ ความรู้ทางด้านทฤษฎี ความสามารถทางด้านการปฏิบัติและควมมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ นอกจากการเรียนการสอนในวิชาหลัก เช่น วิชานาฏศิลป์ วิชาดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีหลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชาการแสดงพื้นเมือง ที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นในแต่ละวิทยาลัย โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราชมีการบรรจุการเรียนการสอนโนราให้อยู่ในหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ เพื่อใช้สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ตั้งแต่ชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี

สืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราชมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายวิชานาฏศิลป์ที่เป็นรายวิชาหลักและวิชาการแสดงพื้นเมือง ซึ่งโครงสร้างของท่ารำพื้นฐานในการแสดงนาฏศิลป์และโนราจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือนาฏศิลป์จะเน้นการตั้งวงในลักษณะของเส้นโค้งหรือส่วนโค้งเป็นสำคัญและโนราจะเน้นการตั้งวงที่มีลักษณะของมุมฉากเป็นสำคัญ การสร้างพื้นฐานในการฝึกหัดนาฏยลักษณ์ของโนราจึงมีความสำคัญในการเริ่มต้นฝึกหัดโนรา เช่น ท่าเขาควาย ท่าห้องโรงท่าขึ้นนอน เป็นต้น จากท่ารำที่มีความแตกต่างกันระหว่างท่ารำนาฏศิลป์และท่ารำของโนราสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการปฏิบัติท่ารำ หากเมื่อผู้เรียนปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้องตามหลักของท่ารำ ก็จะทำให้ความสมบูรณ์ของท่ารำโนราขาดหายไป ดังนั้นการฝึกหัดจะต้องมีวิธีในการสร้างการจดจำท่ารำให้กับผู้เรียนเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามแบบแผนและเข้าใจโครงสร้างของนาฏยลักษณ์โนราในส่วนต่างๆได้ด้วยตนเอง

ความจำนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทุกคนจะต้องมีในชีวิตประจำวัน การทำงานทุกอย่างต้องอาศัยความจำ เพื่อที่จะสามารถเก็บสิ่งที่เรียนรู้ไว้ได้เป็นเวลานานและสามารถค้นคว้ามาใช้ได้หรือระลึกได้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554, น: 267) การมีเทคนิคการจำในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และจดจำข้อมูลของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดความกังวลและสร้างความมั่นใจในสถานการณ์ที่ต้องใช้ความจำ เช่น การสอบหรือการนำเสนอ การจดจำข้อมูลที่สำคัญทำให้สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ หนึ่งในนั้นได้แก่ เทคนิคการจำแบบนิมโนนิค (Mnemonic) คือเทคนิคช่วยจำที่มีไว้สำหรับการจดจำข้อมูลที่มีอยู่อย่างมากมายได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ โดยใช้ประโยชน์จากการรับรู้ของสมองเพื่อให้สมองเกิดความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดเรียงข้อมูลเพื่อใช้ในการจดจำ โดยแบ่งประเภทของเทคนิคการจำแบบนิมโนนิคออกเป็น 9 รูปแบบ ดังต่อไปนี้ 1) การจดจำด้วยเพลง (Music Mnemonics) 2) การจดจำตัวอักษรแรก (Name Mnemonics) 3) การจดจำเป็นประโยค (Expression/Word Mnemonic) 4) การจดจำแบบแผนผังหรือแผนภูมิ (Model Mnemonic) 5) การจดจำเป็นกลอน (Ode/Rhyme Mnemonics) 6) การจดจำแบบการบันทึกย่อ (Note Organization) 7) การจดจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) 8) การจำแบบเชื่อมโยงข้อมูลเดิมเข้ากับข้อมูลใหม่ (ConnectionMnemonics) 9) การจำแบบสะกดคำ (Spelling Mnemonics) (นรรีชต์ ผืนเชียร, 2565: 1) ซึ่งเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยลดภาระทางปัญญาของผู้เรียน โดยเฉพาะภาระทางปัญญาที่ไม่จำเป็น เนื่องจากเป็นการรวมข้อมูลเชิงภาพและข้อความเข้าด้วยกันในลักษณะที่ผู้เรียนสามารถประมวลผลได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้ความพยายามในการเชื่อมโยงข้อมูลหลายแหล่ง ส่งผลให้การเรียนรู้นี้

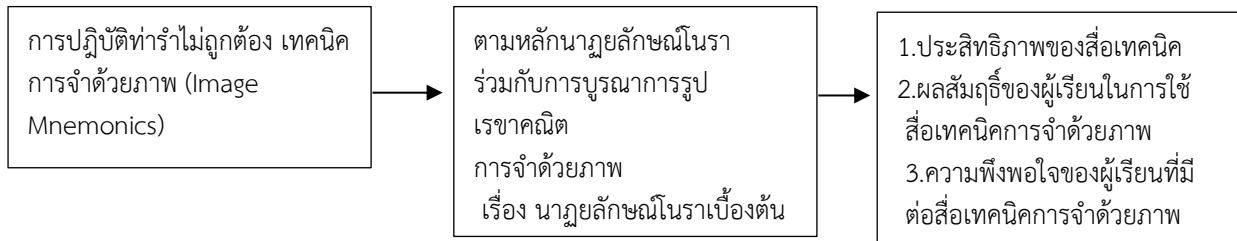
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Kalender, 2026)

วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราชมีความสำคัญในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมภาคใต้โดยเฉพาะโนรา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น ให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสืบทอดต่อไปจาก ความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนในห้องเรียนของรายวิชาปฏิบัติโนราตั้งแต่ระดับชั้น มัธยมศึกษาถึงระดับระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช นั่นคือเรื่องของการปฏิบัติทำรำนากฎลักษณะโนราไม่ ถูกต้องตามแบบแผน เนื่องด้วยวิธีการสอนแบบเดิมคือการการปฏิบัติทำรำนากฎตามครูผู้สอนแบบซ้ำๆ มีข้อจำกัดคือผู้เรียนไม่สามารถ จดจำโครงสร้างทำรำนากฎลักษณะโนราในความคิดได้และขาดความน่าสนใจในการเรียน ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดในการทำวิจัย “การ สร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต เรื่องนากฎลักษณะโนราเบื้องต้น สำหรับ การเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช” ขึ้น เพื่อเป็นรูปแบบทางเลือกอีกทางหนึ่งในการฝึก ปฏิบัติ ในการเรียนการสอนในรายวิชาโนรา เรื่องนากฎลักษณะโนรา โดยใช้การบูรณาการของภาพรูปทรงเรขาคณิตมาเชื่อมโยงกับท่า รำ เพราะการเรียนนากฎลักษณะโนราไม่ได้เป็นเพียงการฝึกพื้นฐานของการแสดงโนรา แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานทั้งศิลปะ วัฒนธรรม และหลักการเชิงโครงสร้างอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะความสอดคล้องกับเรขาคณิตที่สะท้อนให้เห็นว่า “ความงามของท่ารำ” เกิดจากการจัดวางร่างกายอย่างมีระบบ มีสัดส่วน มีความสมดุลเกี่ยวกับเรื่องมุมและองศา ซึ่งเชื่อมโยงศิลปะการแสดงโนราเข้ากับ หลักวิชาการได้อย่างลงตัว ซึ่งจากการสังเกตท่ารำของโนราจะพบว่าลักษณะของท่ารำโนราจะมีการจัดระเบียบของร่างกายให้เป็น เหลี่ยมหรือเป็นมุมฉาก เช่น การยกมือให้มีลักษณะ 90 องศา เป็นต้น โดยการมีโครงสร้างท่ารำโนราที่เป็นมุมฉากมีปรากฏในการฝึก โนราขั้นพื้นฐานและมีการถ่ายทอดท่ารำกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในการบูรณาการในการวิจัยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการจำ (Mnemonics) มาใช้ในงานวิจัย โดยเลือกวิธีการจดจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) เนื่องจากโดยปกติประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของ มนุษย์ได้แก่ หู ตา จมูก ปากและลิ้น มนุษย์จะเกิดเรียนรู้จากการมองเห็นด้วยเป็นลำดับแรกและจะเกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ตามมาภายหลัง ซึ่งเป็นเรื่องปกติสำหรับการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้นำในการปฏิบัติท่ารำและนักเรียนเป็นผู้ ปฏิบัติท่ารำตาม ดังนั้นในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะในการสังเกตท่ารำออกมาเป็นรูปภาพต่างๆ ของรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก รูปสามเหลี่ยม รูปวงรี รูปวงกลม ดังนั้นการเรียนรู้นากฎลักษณะโนราร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต จะ ช่วยให้ผู้เรียนจดจำท่ารำในส่วนของการจัดสรีระร่างกายให้เป็นไปตามโครงสร้างที่ถูกต้องของนากฎลักษณะโนราได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนได้ด้วยตนเอง ได้ประโยชน์ในการใช้แก้ไขปัญหาคือผู้เรียนที่ปฏิบัติท่ารำ โนราไม่ถูกต้องตามแบบแผนได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้ทั้งนักเรียนภายในวิทยาลัยนาฏศิลป์ นครศรีธรรมราชหรือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนโนราในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้าน ผลสัมฤทธิ์ กระบวนการคิด และความพึงพอใจของผู้เรียน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนากฎลักษณะโนรา เบื้องต้นสำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติโนราจากการใช้เทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูป เรขาคณิตเรื่องนากฎลักษณะโนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช ก่อน เรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้เทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูป เรขาคณิตเรื่องนากฎลักษณะโนราเบื้องต้นในรายวิชาปฏิบัติโนรากับนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
2. ทักษะปฏิบัติโนราของผู้เรียนจากการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สามารถใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราชมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาปฏิบัติโนรา 3 ระดับได้แก่ 1.) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3.) ระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ในการวิจัยเรื่อง “การสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช” ในครั้งนี้ คือผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 รหัสวิชา (20309 -2126) วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช จำนวน 25 คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้น สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์ โนราเบื้องต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต เรื่องนาฏยลักษณ์ โนราเบื้องต้น
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น จำนวน 4 แผน
- 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะปฏิบัติจากการเรียน เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา เบื้องต้น
- 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์ โนราเบื้องต้น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวิจัยหัวข้อเรื่อง การสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ไว้ดังนี้

สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้มีกระบวนการศึกษาข้อมูลและขั้นตอนการผลิตเครื่องมือ ดังนี้

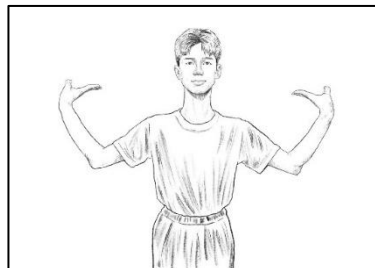
1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และรูปแบบเทคนิคการจำ (Mnemonics) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีวิธีช่วยจำหลายรูปแบบ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ “เทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics)” เป็นแนวทางหลัก ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต เพื่อพัฒนาการจดจำท่าโนราและแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น รวมทั้งเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีการออกแบบสื่อ เพื่อนำมา

สังเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

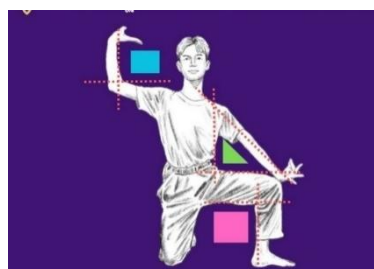
1.3 ออกแบบและพัฒนาสื่อ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของสื่อ เช่น สี ภาพ ตัวอักษร และการจัดวางองค์ประกอบ พร้อมทั้งดำเนินการสร้างสื่อ ดังนี้

1.3.1 บันทึกภาพทำรำนากูญลักษณ์โนรา จำนวน 18 ท่า และวาดเป็นภาพลายเส้นเพื่อให้เห็นโครงสร้างท่าอย่างชัดเจน ดังภาพตัวอย่าง

ภาพที่ 1 ภาพนากูญลักษณ์โนราต้นแบบ ภาพที่ 2 ภาพนากูญลักษณ์โนราที่ถูกสร้างขึ้นใหม่
ที่มา : ผู้วิจัย ที่มา : ผู้วิจัย

1.3.2 ใส่สัญลักษณ์เส้นและรูปเรขาคณิต 6 รูปแบบ ได้แก่ สีเหลี่ยมจัตุรัส สีเหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก วงกลม วงรี และสีเหลี่ยมขนมเปียกปูน เพื่อแสดงตำแหน่ง มุม และองศาของท่า

ภาพที่ 3 ตัวอย่างรูปโนราเรขาคณิต 1 ภาพที่ 4 ตัวอย่างรูปโนราเรขาคณิต 2
ที่มา : ผู้วิจัย ที่มา : ผู้วิจัย

1.3.3 จัดทำสื่อวิดีโอแสดงท่าในแบบภาพเคลื่อนไหว พร้อมลำดับขั้นตอนการเคลื่อนไหว บรรยายและใส่ข้อความอธิบายท่า โดยเชื่อมโยงกับรูปเรขาคณิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น

ภาพท่า	การอธิบายเทคนิคการจำด้วยภาพ
 ภาพที่ 5 ตัวอย่างรูปโนราเรขาคณิต 3 ที่มา : ผู้วิจัย	ท่าเขาควย (ท่าวงเขาควยและท่าลงฉากใหญ่) เป็นท่าที่พบรูปเรขาคณิต คือ รูปสีเหลี่ยม จำนวน 3 รูป ได้แก่ ส่วนลำตัวท่อนบน : อยู่ในส่วนของแขนทางด้านซ้าย 1 รูปและด้านขวา 1 รูป สื่อถึงการยกแขนเป็นมุมฉากให้เป็นรูปสีเหลี่ยมจัตุรัส ส่วนลำตัวท่อนล่าง : อยู่ในส่วนของขาทั้ง 2 ข้างจำนวน 1 รูป สื่อถึงการย่อเข่า เป็นมุมฉากให้เป็นรูปสีเหลี่ยมผืนผ้า

2. แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) เรื่องนากูญลักษณ์โนราเบื้องต้น จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา จากนั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนา นำแผนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

ความเที่ยงตรง ก่อนนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้เหมาะสม จัดทำเป็นแผนฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริง พร้อมทั้งติดตามผลและปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งด้านความจำและการปฏิบัติ โดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎีและแนวทางการสร้างแบบประเมินที่มีคุณภาพ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้องของทำร่า ความสวยงามตามแบบแผน และความสามารถในการจดจำจากเทคนิคการจำด้วยภาพที่บูรณาการรูปรูปเรขาคณิต จากนั้นนำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อที่เหมาะสม ก่อนจัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปรูปเรขาคณิต โดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎีและแนวทางการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ กำหนดรูปแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ก่อนนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง โดยผลการตรวจสอบพบว่ามีค่าความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 จึงจัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนรู้ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป นครศรีธรรมราช จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา เพื่อวัดพื้นฐานความรู้และทักษะของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนการสอน

3. จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปรูปเรขาคณิต ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 8 ชั่วโมง ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

4. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติฉบับเดิม จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน

5. เก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปรูปเรขาคณิต และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุประดับความพึงพอใจของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ แบบประเมินความพึงพอใจ โดยคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากสูตร (พิสนุ พองศรี, 2550: 287)

2. ความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Alpha - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 96)

3. สถิติพื้นฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 102)

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปรูปเรขาคณิตเรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติโนราของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้จัดทำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิตเรื่อนาฏยลักษณะโนราเบื้องต้น

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่อง นาฏยลักษณะโนราเบื้องต้น

รายการขอความคิดเห็น	ระดับความเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. เนื้อหาในสื่อมีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายากเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	4	5	4	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
2. การนำเสนอเนื้อหามีความชัดเจนเข้าใจง่าย และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ	5	5	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3. สื่อสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมนำมาบูรณาการเข้ากับศาสตร์การสอนได้อย่างลงตัว	5	4	5	5	4	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
4. การเชื่อมโยงระหว่างรูปเรขาคณิตกับทำรำนาฏยลักษณะมีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องทางเหตุผล	4	5	5	5	4	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
5. การใช้รูปเรขาคณิตช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้าง องค์ประกอบ และมีมิติของทำรำได้ชัดเจนยิ่งขึ้น	5	4	5	4	5	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
6. สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพมีความสร้างสรรค์ ช่วยส่งเสริมการจดจำทำรำและลำดับการเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	5	5	5	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
7. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาจริงและช่วยกระตุ้นการเรียนรู้เชิงจินตภาพของผู้เรียน	4	4	5	5	5	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
8. การออกแบบภาพ วิดีโอ ข้อความ และเสียงบรรยายมีความกลมกลืน สวยงามเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	5	4	4	5	5	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
9. สื่อมีความคมชัด ใช้สี เสียง และองค์ประกอบศิลป์ได้เหมาะสม ไม่รบกวนการเรียนรู้	5	4	5	4	5	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
10. สื่อการสอนมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ เรื่องนาฏยลักษณะโนรา	5	5	4	5	5	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.68	0.47	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณะโนรา พบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันในสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 รหัสวิชา (20309-2126) วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 2 ผลคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนระดับระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ในการใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณะโนราเบื้องต้น

ตารางที่ 2 ผลคะแนนทดสอบของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 ที่ได้ใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณะโนราเบื้องต้น

คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 72 คะแนน	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 72 คะแนน	คะแนนความก้าวหน้า
1	54	70	16
2	51	67	16
3	39	63	24
4	41	61	20
5	50	68	18
6	47	64	17
7	52	71	19
8	38	63	25
9	49	65	16
10	51	68	17
11	57	71	14
12	51	66	15
13	52	69	17
14	56	72	16
15	47	64	17
16	49	68	19
17	48	68	20
18	42	61	19
19	39	63	24
20	41	63	22
21	33	57	24
22	47	67	20
23	46	64	18
24	44	59	15
25	54	70	16
ค่าเฉลี่ย	47.12	65.68	18.56
S.D.	6.02	3.85	3.15

จากตารางที่ 2 พบว่าผลคะแนนทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 65.68 โดยมีผลคะแนนทดสอบสูงสุดอยู่ที่ 72 คะแนน และมีผลคะแนนทดสอบต่ำสุดอยู่ที่ 57 คะแนนตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบคะแนนเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig. (2-tailed)
คะแนนก่อนเรียน	25	47.12	6.02	24	29.46	0.000
คะแนนหลังเรียน	25	65.68	3.85			

*P < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลคะแนนหลังเรียนของผู้เรียนระดับชั้นระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ภายหลังจากการได้ทดลองใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าผลคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาของสื่อมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	4.84	0.37	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. เทคนิคการจำด้วยภาพรวมกับการบูรณาการเรขาคณิตช่วยให้ผู้เรียนจดจำลักษณะท่ารำของโนราได้มากยิ่งขึ้น	4.76	0.52	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำโนราได้ถูกต้องตามแบบแผนมากยิ่งขึ้น	4.76	0.44	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตกับลักษณะท่ารำของโนราได้อย่างมีเหตุผล	4.76	0.44	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
5. การบูรณาการระหว่างศิลปะการแสดงพื้นบ้านโนรากับเรขาคณิตทำให้เกิดคุณค่าและความน่าสนใจในการเรียนรู้	4.76	0.44	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
6. สื่อการสอนมีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจและใช้งานได้สะดวก	4.80	0.41	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
7. กิจกรรมที่ใช้สื่อมีความเหมาะสมกับเวลาและลำดับขั้นตอนการเรียนรู้	4.84	0.37	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
8. สื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น	4.84	0.37	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
9. ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากสื่อไปประยุกต์ใช้ในการเรียนโนราหรือวิชาอื่นได้	4.80	0.41	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
10. โดยภาพรวม ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.88	0.33	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ผลรวมค่าเฉลี่ย	4.80	0.41	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.80 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.41 โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า จากการทดลองใช้สื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรากับผู้เรียน มีความพึงพอใจของ

ผู้เรียนที่มีต่อสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีผลค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยผลคะแนนก่อนเรียน จึงถือได้ว่าสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ เรื่องนาฏยลักษณ์โนรา สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในการปฏิบัติท่ารำไม่ถูกหลักได้และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ (Image Mnemonics) ร่วมกับการบูรณาการรูปเรขาคณิต เรื่องนาฏยลักษณ์โนราเบื้องต้น นอกจากการศึกษาศึกษาการสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพแล้วได้ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสอดคล้องกัน ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพสื่อ พบว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบของสื่อ ทั้งนี้เนื่องจากจากการออกแบบสื่อที่มีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านนาฏยลักษณ์โนราเข้ากับแนวคิดทางเรขาคณิตได้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นโครงสร้างของท่ารำในลักษณะของรูปทรง มุม และองศา ซึ่งช่วยลดความซับซ้อนของเนื้อหาและทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นอีกทั้งลักษณะของสื่อที่มีความหลากหลาย เช่น ภาพนิ่ง วิดีโอ และข้อความ อธิบายประกอบ ทำให้ตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน และเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความคงทนเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้งด้านการจดจำและการปฏิบัติในระยะยาว กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถจดจำท่ารำผ่านภาพเชิงเรขาคณิต และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยภาพ (Visualization) ซึ่งช่วยส่งเสริมความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (สุวิทย์ รัตนานันท์, 2561)

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสื่อที่พัฒนาขึ้นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาพเป็นสื่อกลาง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงนามธรรมกับการปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกจากนี้ การที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติท่ารำควบคู่กับการใช้ภาพช่วยจำ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของท่าทางผ่านโครงสร้างเชิงเรขาคณิต ทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและจดจำได้ยาวนาน จากการทดลองงานวิจัยพบว่า ท่ารำที่เด็กสามารถปฏิบัติท่ารำได้ดีมากที่สุด 5 ท่า ได้แก่ ท่าไหว้ท่าวางเขาควย ท่าวางผาลา ท่าฉกน้อย ท่าวางเพียงเวย ซึ่งท่าที่กล่าวมาข้างต้นเป็นท่าที่มีรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยมเป็นองค์ประกอบหลัก แสดงให้เห็นว่าเป็นท่านาฏยลักษณ์โนราที่มีความสอดคล้องกับรูปเรขาคณิตมากที่สุดและสามารถทำให้ผู้เรียนปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามหลักของนาฏยลักษณ์โนราได้จริง จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิตีวัฒน์ ตันตียนุกูล, และคณะ (2565) ที่พบว่าการใช้เทคนิคช่วยจำด้วยภาพสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อสื่ออยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.80, S.D. = 0.41) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ จากการสะท้อนเสียงของผู้เรียนที่ว่า “เมื่อเรามองกระจกแล้วนึกถึงรูปสี่เหลี่ยมจะทำให้นึกถึงท่าวางเขาควยและสามารถปฏิบัติท่ารำได้สวยงามและได้ระดับมากขึ้น” ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมีลักษณะใหม่ น่าสนใจ และแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบเดิม อีกทั้งยังมีการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายด้าน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้นนอกจากนี้ การที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในระดับสูงผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีร์วรา ปลาตะเพียนทอง และภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูน (2562) ที่พบว่าการใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกับสื่อภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สนใจด้านการสร้างสื่อเทคนิคการจำด้วยภาพ สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์การวางแผนดำเนินการวิจัยได้

1.2 ผู้ที่สนใจในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง นาฏยลักษณะโนรา สามารถนำการสอนไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้องตามแบบแผนได้

1.3 ผู้สนใจด้านการนำนาฏศิลป์มาบูรณาการกับเทคนิคการจำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสื่อเทคนิคการจำประเภทอื่นๆให้มีประสิทธิภาพได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 พัฒนารูปภาพที่เป็นรูปเขียนให้เป็นภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งให้แบบในวิดีโอสามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และสมบูรณ์มากขึ้น

2.2 พัฒนบทเรียนในเรื่องอื่น หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อเป็นทางเลือกในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

2.3 รูปเรขาคณิตที่นำมาใส่ในสื่อเทคนิคการจำเป็นเพียงท่าที่มีความสอดคล้องกับเรขาคณิตแต่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของสระผู้เรียนแต่ละคน

เอกสารอ้างอิง

- ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์. (2561). **รำโนราพื้นฐาน สายตระกูลขุนอุปถัมภ์นรากร (พุ่ม เทว)**. สงขลา: สาขาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อติวัฒน์ ตันตียนกุล และคณะ. (2565). การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นโดยใช้เทคนิคช่วยจำแบบใช้ภาพเป็นสื่อ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 16(2), 45–58.
- ธีรวิภา ปลาดตะเพียนทอง, และภัทรธีรา เทียนเพิ่มพูน. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์และความคงทนโดยใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกับสมุดภาพคำศัพท์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ**, 14(1), 78–90.
- นายณรรักษ์ ฝันเชียร. (2563). **เทคนิคการจำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้**. [Online]. Available: <https://www.trueplookpanya.com>. [2568, กุมภาพันธ์ 16].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิสนุ พงศรี. (2550). **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- สมาคมคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2556). **หนังสือเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2564). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ รัตนานันท์. (2561). **การเรียนรู้ด้วยการสร้างภาพ (Visualization) เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.